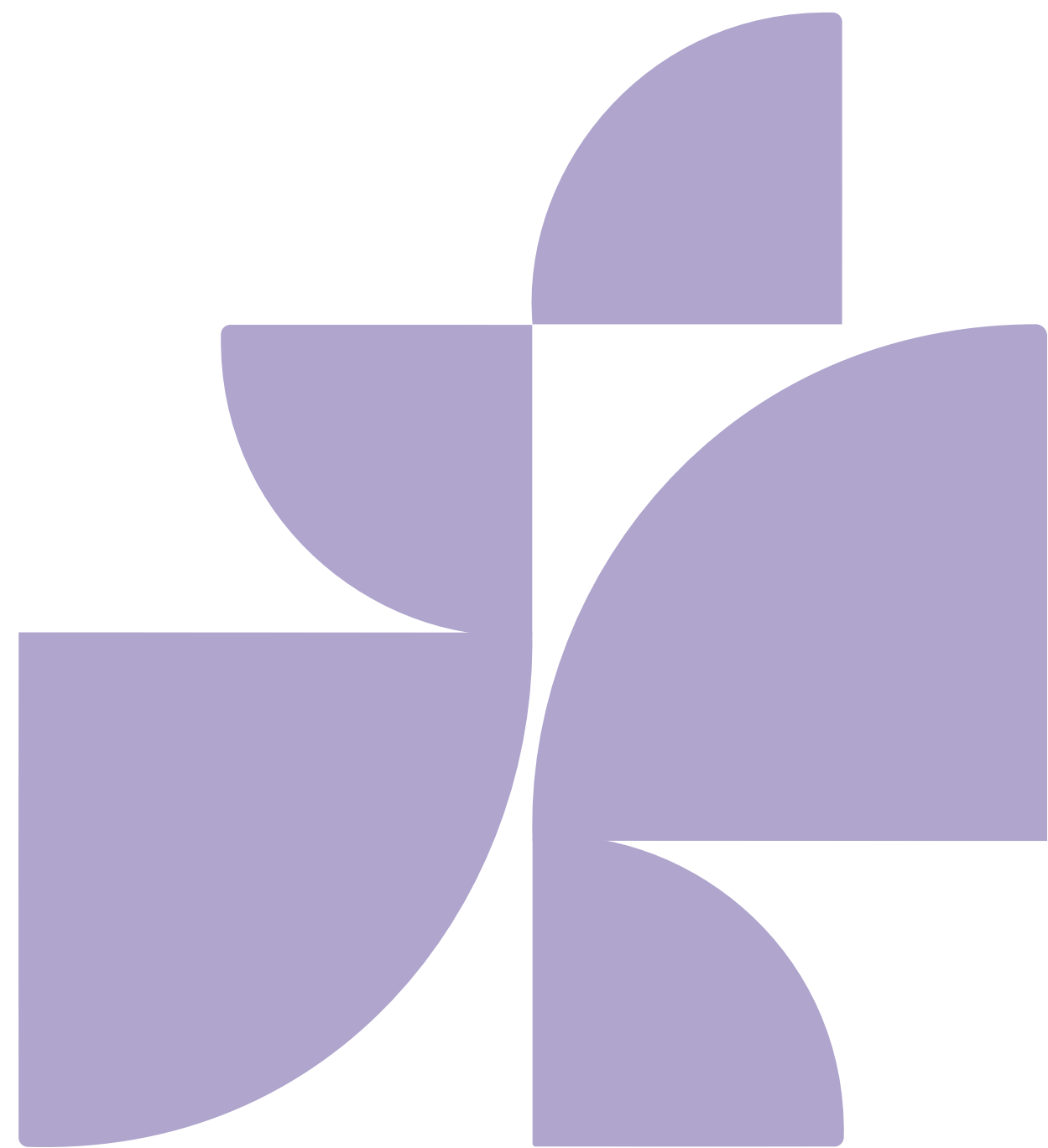

Sammen for kulturen

Politiske prioriteringer og innsatsområder

Innhold

<u>Bærum Kulturråd – rolle, mandat og retning</u>	3
<u>Vår kulturpolitiske plattform</u>	5
<u>Kunnskapsgrunnlag og innsikt</u>	10
<u>Satsninger og innsatsområder</u>	19
<u>Kulturlokaler</u>	19
<u>Skolen som kulturarena</u>	21
<u>Mangfold, inkludering</u>	
<u>og barrierer for deltakelse</u>	22
<u>Økonomiske rammevilkår</u>	23
<u>Bærekraft</u>	24
<u>Samarbeid mellom kulturfrivilligheten og</u>	
<u>kulturnæringen</u>	25
<u>Kilder</u>	26

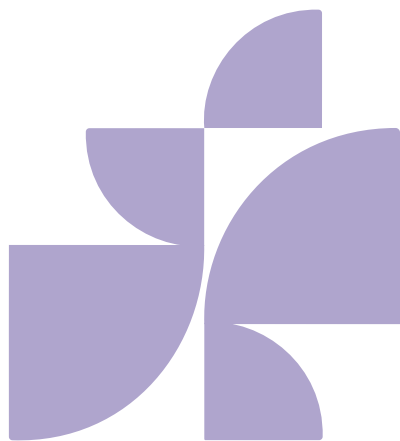

Bærum Kulturråd – rolle, mandat og retning

Bærum Kulturråd er en interesseorganisasjon for kulturfeltet i Bærum. I tett samarbeid med kommunen og kulturaktører arbeider kulturrådet for et tilgjengelig, variert og inkluderende kulturtilbud for alle i Bærum. Kulturrådet fungerer som talerør for medlemmene, en samlet stemme for kulturfeltet og en pådriver for gode rammebetingelser. Vi jobber for å styrke kulturen lokalt i hele Bærum og for å fremme samarbeid mellom det frivillige og det profesjonelle kulturlivet. Per 31.12.2025 hadde kulturrådet 95 medlemmer innenfor et bredt spekter av kulturuttrykk, blant annet dans, teater, kor, korps, kunst og kulturarv.

Bærum kommune har et rikt og mangfoldig kulturliv, med sterke og aktive miljøer innen ulike kulturuttrykk. Bærum Kulturråd representerer og taler kulturaktørenes sak på tvers av dette mangfoldet. Arbeidet omfatter interessepolitikk knyttet til frivillighet, kulturpolitikk og kulturrelatert næringspolitikk. Kulturrådet engasjerer seg, setter dagsorden og er en aktiv pådriver i politiske prosesser som berører kulturfeltet.

Bærum Kulturråd arbeider for å styrke de økonomiske rammebetingelsene og sikre mer hensiktsmessige vilkår for medlemsorganisasjonene. I en tid med presset privatøkonomi og økende kostnader blir situasjonen særlig krevende for kulturfeltet, som allerede opererer med små marginer. En framtidsrettet kulturpolitikk i Bærum må legge til rette for rammebetingelser som skaper og opprettholder bærekraftige og aktive kulturaktører i hele bredden av kunst- og kulturuttrykk. For å sikre et rikt, mangfoldig og levende kulturliv i kommunen må de kommunale tilskuddsordningene styrkes, samtidig som det utvikles treffsikre virkemidler som skaper økt deltakelse og kompetanse.

Bærum Kulturråds visjon (1) er “**Kultur fremmer deltakelse, mangfold og livskvalitet for alle i Bærum**”, og våre overordnede strategiske mål er:

- **Styrke Bærum Kulturråds posisjon som en samlende organisasjon for det lokale kulturlivet i Bærum**
- **Bedre rammebetingelsene og bidra til mer hensiktsmessige vilkår for Bærum Kulturråds medlemmer**
- **Løfte inkluderings- og mangfoldsarbeidet i og for kulturlivet i Bærum**

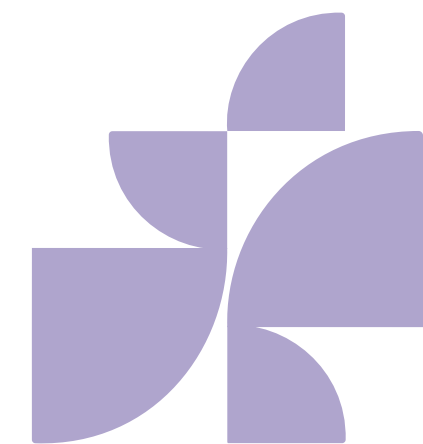
Kulturloven som verktøy for kulturutvikling

Kulturloven fra 2007 etablerte kultur som et tydelig politisk ansvarsområde på statlig, regionalt og kommunalt nivå (2). Loven slår fast at offentlige myndigheter skal legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, sikre armlengdes avstand og gi alle mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve mangfoldet av kulturuttrykk.

Med endringene som tredde i kraft fra 1. juli 2025 er kultur nå et lovpålagt planområde, noe som forplikter kommunene til å inkludere kultur i sitt ordinære plan- og styringssystem. Kommunen må ha en skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov i kulturfeltet, og fastsette overordnede mål og strategier som svarer på disse behovene. Bærum kommune oppfyller i stor grad disse forpliktelsene. Bærum Kulturråd har tett og godt samarbeid med kommunens administrasjon, regulert gjennom en formalisert samarbeidsavtale (3).

Kulturloven tydeliggjør ansvaret for å sikre forutsigbare utviklingskår, fremme kvalitet og profesjonalitet, og sørge for god informasjon om støtteordninger og virkemidler. Den gir kommunene handlingsrom til å finne lokale løsninger, samtidig som den forplikter dem til å ta kulturfeltet på alvor i planlegging og prioriteringer.

For kommunene er loven dermed et viktig styringsverktøy: den sikrer at kultur ikke blir et tillegg, men en integrert del av samfunnsutviklingen – med klare mål, kunnskapsgrunnlag og politisk forankring.

Vår kulturpolitiske plattform

Bærum Kulturråds kulturpolitiske plattform beskriver overordnede politiske mål og prioriteringer innenfor ulike satsningsområder.

Kulturlokaler

Tilgangen på egnede kulturlokaler er en av de mest grunnleggende utfordringene kulturlivet står ovenfor. Mange øvings- og framføringsrom er ikke bygget for kulturbruk og lite egnet til formålet. Det er et stort press på kommunens framføringsscener, spesielt når det gjelder Bærum Kulturhus og Sandvika Teater, og det er behov for flere lavterskel scener for lokale kulturaktører.

Bærum Kulturråds politiske mål og prioriteringer:

- **Etablere en lavterskel medium framføringsscene** (publikumskapasitet 250–350) med uttrekkbart og motorisert amfi. Scenen bør være tilrettelagt for enkel bruk av lokale aktører, samtidig som den har mulighet for profesjonelt teknisk oppsett.
- **Sikre tilstrekkelig og hensiktsmessig lagerplass** i kommunale funksjonsbygg der kulturaktører har aktivitet, og sørge for at lageret ligger i direkte tilknytning til rommene som brukes.
- **Legge til rette for sambruk og flerbruk i både nye og eksisterende bygg**, med tydelige krav til kulturfaglig kvalitet i planlegging og prosjektering.
- **Etablere flere øvingslokaler utenfor skolene**, særlig i andre funksjonsbygg, for å dekke behovet for kulturaktiviteter for voksne og grupper som ikke har tilgang til skolelokaler.
- **Prioritere oppgradering av kulturlokaler i skoler og andre funksjonsbygg**, med fokus på akustiske forbedringer.

- **Styrke tilgangen til kulturlokaler i nærmiljøene**, slik at flere kan delta der de bor. Dette er særlig viktig for å sikre mangfold, inkludering og lavterskel deltakelse, og bør ses i sammenheng med kommunens arbeid med møteplasser, frivillighet og folkehelse.
- **Styrke tilskuddsrammen til Kulturanleggsmidlene** – spesielt med tanke på å utbedre eksisterende lokaler.
- **Etablere en egen prøvesal for dans og teater**, som vil kunne avlaste fremføringsscenene og gi plass til flere forestillinger for å møte kulturlivets behov.

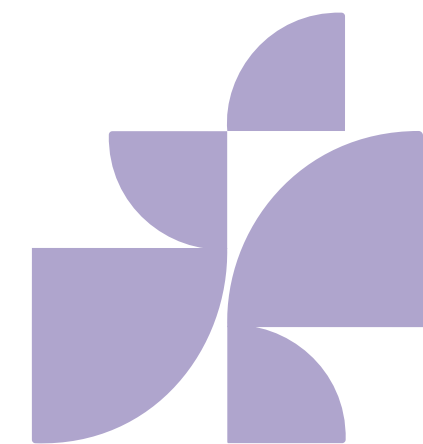
Skolen som kulturarena

Skolebygg er en av Bærums viktigste kulturarenaer og brukes av frivilligheten, kulturskolen og profesjonelle aktører. Nesten halvparten av Bærum Kulturråds medlemsorganisasjoner har sine aktiviteter på skolene. Samtidig er det flere utfordringer knyttet til bruken av skolebyggene til kulturformål, blant annet når det gjelder romkvalitet, akustikk, tilgjengelighet, teknisk infrastruktur og lagerplass. Til sammen gjør dette at skolene ikke fungerer som de lokale kulturhusene de har potensial til å være.

Bærum Kulturråds politiske mål og prioriteringer:

- **Alle skoler må legges inn i Aktiv kommune**, og det må være mulig å søke om lokaler på fast basis for et helt skoleår av gangen.
- **Etablere systemer som sikrer faglig kvalitet i prosjektering av kulturlokaler på skoler**, inkludert krav om at rom for kulturaktivitet prosjekteres av fagakustiker med spesialkompetanse og at sceneteknisk utstyr prosjekteres av rådgivere med relevant ekspertise.
- **Bedre tilgang til skolelokalene**, blant annet gjennom mer fleksible og brukervennlige adgangsløsninger. Det bør vurderes app-baserte systemer etter modell fra Deichman i Oslo, eller andre tillitsbaserte løsninger som reduserer behovet for vakthold.

- **Utvikle ordninger for opplæring av tilsynsvakter** for lokale kulturaktører som bruker skolene jevnlig.
- **Utrede alternative driftsmodeller for utlån av skolelokaler**, inkludert vurdering av om Eiendom bør få et tydeligere ansvar for administrasjon og koordinering.
- **Sikre tilfredsstillende lagerløsninger** for kulturfrivilligheten ved nybygg og rehabilitering av skoler.
- **Styrke tilbudet i Bærum kulturskole**, med mål om å øke elevtallet, redusere ventelistene og styrke lærerstaben.

Mangfold, inkludering og barrierer for deltakelse

Kulturens betydning for inkludering, folkehelse og deltakelse er tydelig dokumentert (4, 5). Et bredt og tilgjengelig kulturtilbud bidrar til å motvirke utenforskap, skape møteplasser og styrke fellesskap. Barrierer for deltakelse gjør at ikke alle har like muligheter til å ta del i kulturtilbudet, og dette blir tydeligere i takt med at levekårsforskjellene i Bærum øker. Her ligger det et stort potensial i å utvikle lavterskeltilbud og styrke nærmiljøbaserte kulturarenaer, slik at flere får mulighet til å delta og engasjere seg.

Bærum Kulturråds politiske mål og prioriteringer:

- **Styrke det kulturelle tilbudet i utsatte områder med lavere levekår**, slik at barn og unge får gode kulturtilbud i nærmiljøet der de bor.
- **Styrke samarbeidet mellom skoler, kommunen, NAV, kulturskolen, kulturorganisasjoner og frivilligheten** for å senke barrierer for deltakelse.
- **Styrke tilskuddsrammen til fritidsstipendet** som et målrettet tiltak for å redusere økonomiske barrierer og motvirke utenforskap, og sikre at en større andel av midlene går til kulturaktiviteter.

- **Styrke kompetansehevende tiltak** som kurs, seminarer, workshops og møteplasser med fokus på mangfold, inkludering og deltakelse. Dette vil gi kulturaktører bedre verktøy for å nå bredere ut og utvikle mer inkluderende praksiser.
- **Styrke kulturens rolle i kommunens levekårsarbeid**, ved å inkludere kulturaktører i tverrfaglige team som jobber med forebygging, folkehelse og inkludering.
- **Utvikle målrettede transportløsninger for kulturaktiviteter**, for eksempel støtteordninger for reiseutgifter, samarbeid med Ruter om pilotprosjekter, eller lokale skyssordninger for barn og unge i områder med dårlig kollektivdekning.

Kulturfadder

Kulturfadder er en ordning Bærum kulturråd har jobbet med siden høsten 2025. Kulturfadder er et inkluderingsprosjekt som skal hjelpe barn og unge inn i varig, organisert kulturaktivitet. Ordningen retter seg særlig mot familier som møter barrierer som manglende informasjon, språk, økonomi, tid eller kjennskap til systemene. Gjennom personlig og skreddersydd oppfølging kobles familier tett på lokale kulturaktører, slik at både oppstart og videre deltakelse blir trygg, forutsigbar og bærekraftig.

Prosjektet eies og finansieres av Norsk musikkråd. Med midler derfra har Bærum kulturråd ansatt en lokal koordinator som skal forankre og videreutvikle ordningen i Bærum.

Økonomiske rammevilkår

De økonomiske rammevilkårene for kulturfeltet er under press. Tilskuddsmidlene til kultur i Bærum er redusert de siste årene, samtidig som antall søkere og behovet for støtte har økt kraftig. Dette gjør at flere aktører konkurrerer om færre midler. Det frivillige kulturlivet etterlyser ordninger som også omfatter voksne, samt enklere søknadsprosesser og flerårige tildelinger for større forutsigbarhet. Samtidig har leiekostnadene i kommunens scener økt betydelig, noe som gjør det økonomisk krevende for lokale aktører å bruke de kommunale scenene. I sum kan dette over tid svekke både aktivitet, rekruttering og mangfold i kulturlivet.

Bærum Kulturråds politiske mål og prioriteringer:

- **Budsjettrammen for tilskuddsordningen til kulturformål må styrkes**, i takt med økte kostnader og et betydelig økt antall søkere.
- **Sørge for at leieprisene på kommunale kulturlokaler – særlig i Bærum Kulturhus og Sandvika Teater – holdes på et nivå som er økonomisk bærekraftig** for lokale kulturaktører og frivilligheten.
- **Sikre at nye kulturbygg og flerbrukslokaler planlegges med driftsmodeller som gir rimelig tilgang for lokale aktører**, ikke bare profesjonelle produksjoner.
- **3% til kultur**: Minst tre prosent av kommunens totale økonomiske driftsramme skal settes av til kultur innen 2030, med en planmessig og forutsigbar opptrapping fram mot dette målet.

Bærekraft

Bærum Kulturråd bygger sitt arbeid på en helhetlig forståelse av bærekraft, forankret i FNs bærekraftsmål (6). Målet er å redusere barrierer, øke mangfoldet og hjelpe kulturfeltet med å utvikle mer miljøvennlige driftsformer. Bærum Kulturråd vil løfte miljø- og klimaarbeidet i kultursektoren, styrke delingskultur, sambruk og gjenbruk, og bidra med kompetanse og erfaringsdeling. Teaterhuset på Emma Hjort er et godt eksempel på bærekraftig sambruk av lokaler, utstyr og rekvisitter.

Bærum Kulturråds politiske mål og prioriteringer:

- **Bærum kommune må legge til rette for økonomiske insentiver som fremmer bærekraftig drift og reduserer klimaavtrykket i kultursektoren.** Dette kan omfatte støtteordninger, prioritering av miljøvennlige løsninger og tiltak som gjør det enklere for kulturaktører å ta i bruk mer bærekraftige praksiser.
- **Bærum kommune må styrke kollektivtransporttilbudet og legge til rette for insentiver som gjør det enklere å gå eller sykle i nærmiljøet.** Gode transportløsninger er en viktig forutsetning for at flere kan delta i kulturaktiviteter, og bidrar samtidig til å redusere utslipp og transportbelastning.
- **Styrke ordninger for sambruk og gjenbruk av utstyr, rekvisitter og materialer** i kultursektoren, for eksempel gjennom etablering av kommunale utlånspooler eller digitale delingsplattformer.
- **Fremme bruk av eksisterende bygg til kulturformål**, der det er mulig, for å redusere ressursbruk og ivareta sirkulærøkonomiske prinsipper.

Samarbeid mellom kulturfrivilligheten og kulturnæringen

Den kulturelle og kreative næringen står for en stor del av kunst- og kulturtilbudet i Bærum og består av alt fra enkeltpersonforetak til større institusjoner, både kommersielle og ideelle. Samspillet mellom det frivillige og det profesjonelle kulturlivet er avgjørende for rekruttering, kvalitet og mangfold, og dette samspillet blir enda viktigere i en tid med presset kommuneøkonomi.

Regionalt kulturfond i Akershus er et godt eksempel og et viktig virkemiddel for å styrke dette samarbeidet og bidra til et åpent og mangfoldig kulturliv. For Bærum er det sentralt å videreutvikle økosystemet av kulturaktører gjennom nye samarbeidsformer, deling av kompetanse og bedre utnyttelse av felles ressurser. Dette vil gjøre kulturlivet mer robust og i stand til å møte både økonomiske utfordringer og økte forventninger fra utøvere og publikum.

Bærum Kulturråds politiske mål og prioriteringer:

- **Legge til rette for flere møteplasser og nettverksarenaer**, der frivillige, profesjonelle og kommersielle aktører kan møtes, utvikle nye samarbeid og utforske felles satsinger på tvers av sjangre og organisasjonsformer.
- **Styrke tilskuddsordningen Regionalt kulturfond i Akershus**, slik at flere prosjekter som bygger bro mellom profesjonelt og frivillig kulturliv kan realiseres, og at ordningen får større gjennomslag i Bærum.
- **Utvikle en kommunal samarbeidsplattform for kulturaktører**, der informasjon om prosjekter, behov, ressurser og muligheter kan deles på tvers — en digital møteplass som senker terskelen for kontakt og samarbeid.
- **Synliggjøre og løfte fram gode samarbeidsprosjekter** gjennom kommunens kanaler, slik at flere inspireres til å utvikle nye partnerskap og arbeidsformer

Kunnskapsgrunnlag og innsikt

Denne delen oppsummerer de viktigste tallene og statistikken som beskriver utviklingen i Bærums kulturliv og dagens situasjon. Grunnlaget bygger på nøkkeltall fra Bærum Kulturråds medlemmer, kommunens budsjetter og tilskuddsordning for kultur, samt statistikk fra Norsk kulturindeks og Statistisk sentralbyrås KOSTRA-tall. Samlet gir dette et klart bilde av ressursbruk, aktivitet og utfordringer i Bærum.

Bærum Kulturråds medlemsundersøkelse

Bærum Kulturråd har som mål å innhente nøkkeltall fra våre medlemsorganisasjoner med jevne mellomrom. Dette gir oss innsikt i utviklingen over tid, tilstanden i kulturfeltet og hjelper oss med å prioritere vårt arbeid. Tallene danner et viktig grunnlag for vår interessepolitiske innsats.

Høsten 2025 gjennomførte vi en medlemsundersøkelse der 60 % av våre 95 medlemsorganisasjoner deltok.

Medlemsorganisasjonene våre representerer et stort antall ansatte, deltidsansatte og profesjonelle som bidrar inn i kulturfeltet – i hovedsak innenfor kulturfrivilligheten. Samspillet mellom det frivillige og det profesjonelle feltet er avgjørende for kvalitet, utvikling og bærekraft i de lokale kulturtilbudene. Dette samspillet er en sentral forutsetning for at Bærum skal ha et levende og mangfoldig kulturliv.

Personer	Antall
Fulltidsansatte	31
Deltidsansatte	95
Profesjonelle m/honorar	181
Profesjonelle u/honorar	33
Hjelpere / frivillige	1940

Nøkkeltall

- Organiserer 10 000 medlemmer
- Omsetter for totalt 75 millioner kr.
- Mottar tilskudd på totalt 38 millioner kr.
 - Stat = 18,5 millioner kr.
 - Fylke = 4,3 millioner kr.
 - Kommune = 8,7 millioner kr.
 - Andre tilskudd = 6,7 millioner kr.
- Kontingentinntekter på totalt 25,5 millioner kr.
- Andre inntekter på totalt 29 millioner kr.
- Totalt 17 000 aktiviteter, fordelt på konserter, forestillinger, utstillinger, øvelser m.m.

Bærum kommune

For 2026 er det budsjettert 230 643 525 kroner til kultur (7). Midlene fordeles på de kommunale tjenesteområdene Bærum bibliotek, Bærum Kulturhus, Kultur og samarbeid, Ungdom og fritid og Kommunalsjefens stab.

Den totale driftsrammen i kommunebudsjettet for 2026 er 10 531 900 000 kroner, og kultur utgjør dermed 2,2 % av den samlede driftsrammen.

Tidligere år:

2024: 259 700 000 kr til kultur, 9 829 400 000 kr i driftsramme 2,6 % til kultur.

2025: 233 800 000 kr til kultur, 10 161 000 000 kr i driftsramme 2,3 % til kultur

Tilskuddsmidler til kirken ligger under midler til kultur.

Tilskudd til kirken i 2024: 76 960 307 kroner

Tilskudd til kirken i 2025: 68 690 463 kroner

Tilskudd til kirken i 2026: 72 784 915 kroner

Trekker man fra midler til kirken, så er det reelle prosenttallet som går til kulturformål følgende:

2024: 1,8 %

2025: 1,6 %

2026: 1,5 %

* Midler brukt på kultur innenfor andre kommunalsjefområder er ikke inkludert i disse tallene. For eksempel oppgraderinger og bygging av kulturarenaer over Eiendom sitt budsjett, kunstprosjekter i by- og stedsutvikling og 1% til kunst i byggeprosjekter, kulturskolen etc.

Tilskudd til kulturformål i Bærum kommune

Mange kulturaktører i Bærum mottar støtte gjennom den kommunale tilskuddsordningen til kulturformål, som er et viktig bidrag til kulturaktørers drift og aktivitet. Blant kulturrådets 95 medlemmer var det 38 som ikke mottok tilskudd i 2025. Av disse hadde kun én aktør søkt, men ikke fått tildeling. De resterende 37 hadde ikke søkt ordningen.

De økonomiske marginene for lokale kulturaktører er små, og de fleste er avhengige av kommunale tilskuddsmidler. I motsetning til mange regionale og nasjonale ordninger, gir den kommunale tilskuddsordningen også støtte til drift – ikke bare prosjektmidler. Dette gjør ordningen særlig viktig for å sikre kontinuitet, forutsigbarhet og bærekraft i det lokale kulturlivet.

Oversikt over tildelt tilskudd – 2026. Totalt = 7 119 000 kr

Kulturuttrykk	Tildelt	Antall	Gjennomsnitt	Prosent
Kunst	1 604 250	6	267 375	22,5
Teater	1 358 750	12	133 229	19
Dans	337 000	4	84 259	4,7
Musikk	2 332 000	77	30 285	32,8
Annet	1 487 000	7	212 428	21

Tilskuddsramme de seneste årene:

2025 7 008 150 kr
 2024 7 518 600 kr
 2023 7 601 218 kr
 2022 7 652 650 kr

Det utdeles i tillegg tilskudd til arrangement/prosjekt løpende igjennom året.

Tilskuddsrammen de seneste årene:

2026 531 000 kr
 2025 850 000 kr
 2024 300 000 kr
 2023 298 782 kr
 2022 350 111 kr

Antall søknader og total søknadssum de seneste årene:

År	Antall søkere	Omsøkt
2026	151	16 513 459 kr
2025	170	11 700 000 kr
2024	134	15 600 000 kr
2023	90	11 895 000 kr
2022	96	12 871 950 kr

Norsk Kulturindeks

Norsk kulturindeks (8) er en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner og fylker. Målsetningen med Norsk kulturindeks er å beskrive det faktiske kulturtilbudet og den faktiske kulturbruken i et gitt område. Indeksen er utviklet av Telemarksforskning i samarbeid med norske kommuner og fylkeskommuner og benyttes av en rekke kommuner som underlag for kulturplaner eller oppfølging av kommunens arbeid på kulturområdet, blant annet av Bærum kommune. Tallene som det her refereres til er fra 2024.

Bærum er rangert som nr. 109 av landets 357 kommuner. Bærum har sine beste rangeringer innen kunstnere (nr. 28 i landet), kulturarbeidsplasser (nr. 46) og kino (nr. 59). De svakeste plasseringene finner vi innen kategoriene kultur for barn og unge, frivillighet og sentrale tildelinger. En lav rangering for barn og unge er at tall fra bl.a. teater og dans ikke er registrert.

Når man sammenligner med 2023 ser man at den samlede rangeringen har falt en del. Det skyldes spesielt nedgang innen kulturarrangement og scenekunst.

Kommunens samlede netto driftsutgifter per innbygger til kultur i 2024 var 2151 kroner. Av disse gikk 354 kroner til aktivitetstilskudd for barn og unge, 401 til folkebibliotek; 10 kroner til muséer, 211 kroner til kunstformidling, 338 kroner til musikk- og kulturskoler, 413 kroner til kommunale kulturbygg mens 425 kroner gikk til andre kulturaktiviteter. Samlet sett ligger utgiftene til kultur omtrent som landsgjennomsnittet og middels av sammenligningskommunene.

Nærliggende kommuners netto driftsutgifter per innbygger til kultur:

Asker: 2563

Lørenskog: 2058

Oslo: 3380

I Bærum har utgiftene til kultur vært under landsgjennomsnittet, men over fylkesgjennomsnittet i hele perioden 2015-2024.

Norsk Kulturindeks forts.

Kulturskolen

Kulturskolen i Bærum hadde 1761 elever i 2024. Dersom man deler det totale elevtallet på antall barn i grunnskolealder (6-15 år), får vi 0,10 elever i kulturskolen eller venteliste til kulturskolen per barn i grunnskolealder, som er 31 % under landsgjennomsnittet. Det var 499 elever på venteliste til kulturskolen i Bærum i 2024 som betyr at det er en sterk etterspørsel etter mer kulturskoletilbud i Bærum.

Kulturell og kreativ næring

I 2024 var det til sammen 1590 sysselsatte innen kulturyrker i Bærum, 27 % under landsgjennomsnittet, fjerde lavest av sammenligningskommunene.

Kunstnere

I Bærum er i det til sammen 789 kunstnere. Av disse er 382 musikere og komponister, 194 visuelle kunstnere, 144 film- og scenekunstnere og 69 forfattere. Her ligger Bærum omtrent som landsgjennomsnittet. Tallene gir ingen informasjon om hvor kunstnerne faktisk utøver virksomheten sin, og skiller derfor ikke mellom aktivitet i Bærum og aktivitet andre steder.

Kulturarrangement

194 arrangement er registrert i kulturindeksen for 2024. Det utgjør 1,5 arrangement per innbygger, 73 % under landsgjennomsnittet. Tallene er basert på tall fra billettselskaper og det er nok grunn til å anta at mange arrangement ikke er telt i denne oversikten.

Kulturfrivillighet

I denne kategorien er det hentet tall fra fem kulturaktiviteter: Kor, korps, historielag, husflidslag og kunstlag. I Bærum er det registrert til sammen 4650 medlemmer i ulike organisasjoner i 2024. Av disse er 1836 medlem i korps, 1439 medlem av kor, 602 medlem av historielag, 467 medlem av husflidslag og 306 medlem av kunstlag. Samlet sett har deltakelsen i frivillige lag i Bærum hatt negativ utvikling frem til 2020. Etter dette har det vært økning. Det skyldes spesielt en økning innen kor.

Det har også vært vekst i korpsdeltagelsen, mens det har vært nedgang blant husflidslag og kunstlag. Om det ses kun på de to siste årene i de to sistnevnte kategoriene er det imidlertid en vekst.

Medlemmer i utvalgte lag og foreninger per 1000 innbygger

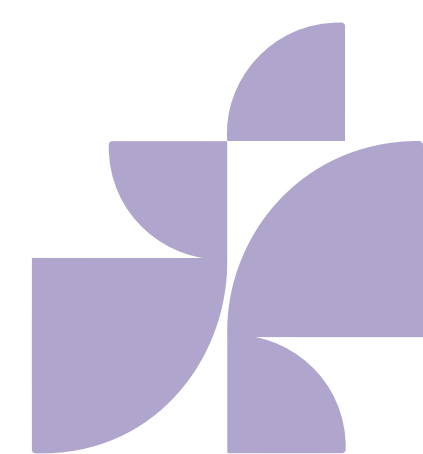
Bærum	35,5	*17 % under landsgjennomsnittet
Asker	45,2	
Oslo	35	
Lørenskog	24	

Korps

Bærum	14
Asker	10,3
Oslo	13,4
Lørenskog	9,3
Norge	13

Kor

Bærum	11
Asker	10,4
Oslo	16,6
Lørenskog	7,7
Norge	11,5

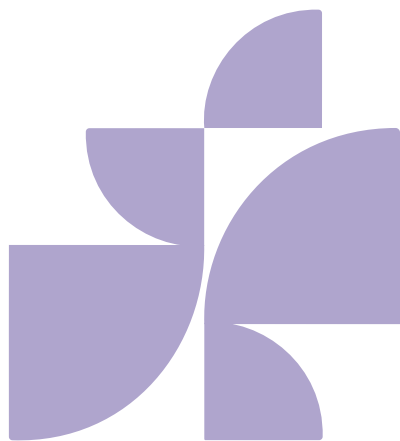

Statistisk sentralbyrå

Statistikken baserer seg på Statistisk sentralbyrås KOSTRA-tall for kultur (9), som gir et bilde av hvordan kommuner prioriterer, finansierer og leverer kulturtilbud. Det er i praksis et sett med nøkkeltall som viser både ressursbruk, tjenestetilbud og resultater innen kulturfeltet.

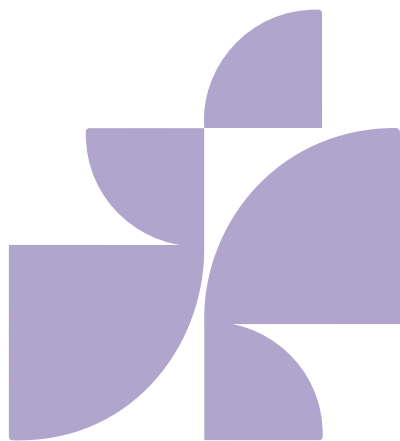
2025	Norge	Bærum	Asker	Lørenskog	Oslo
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	4.1%	4.3%	5.3%	5.5%	5.1%
Netto driftsutgifter til allmenn kultur per innbygger (kr)	1544	1373	1619	1334	2348
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	1294	2198	611	3605	1747
Netto driftsutgifter på kommunale kulturbygg per innbygger (kr)	446	414	516	555	773
Netto driftsutgifter på kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg per innbygger (kr)	877	1151	1591	1597	1036
Netto driftsutgifter på kulturskole per innbygger (kr)	376	365	335	300	174
Netto driftsutgifter på andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg per innbygger (kr)	408	390	646	513	346

Statistisk sentralbyrå forts.

2024	Norge	Bærum	Asker	Lørenskog	Oslo
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (prosent)	4.2%	4.6%	5.7%	5.8%	5.5%
Netto driftsutgifter til allmenn kultur per innbygger (kr)	1 544	1443	1702	1410	2305
Brutto investeringsutgifter til kultursektoren per innbygger (kr)	1 294	2048	2387	3234	2726
Netto driftsutgifter på kommunale kulturbygg per innbygger (kr)	423	409	573	569	706
Netto driftsutgifter på kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg per innbygger (kr)	869	1240	1524	1588	1218
Netto driftsutgifter på kulturskole per innbygger (kr)	359	334	365	294	181
Netto driftsutgifter på andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg per innbygger (kr)	405	420	643	505	341

Nasjonale og fylkeskommunale midler til kultur – sentrale tildelinger.

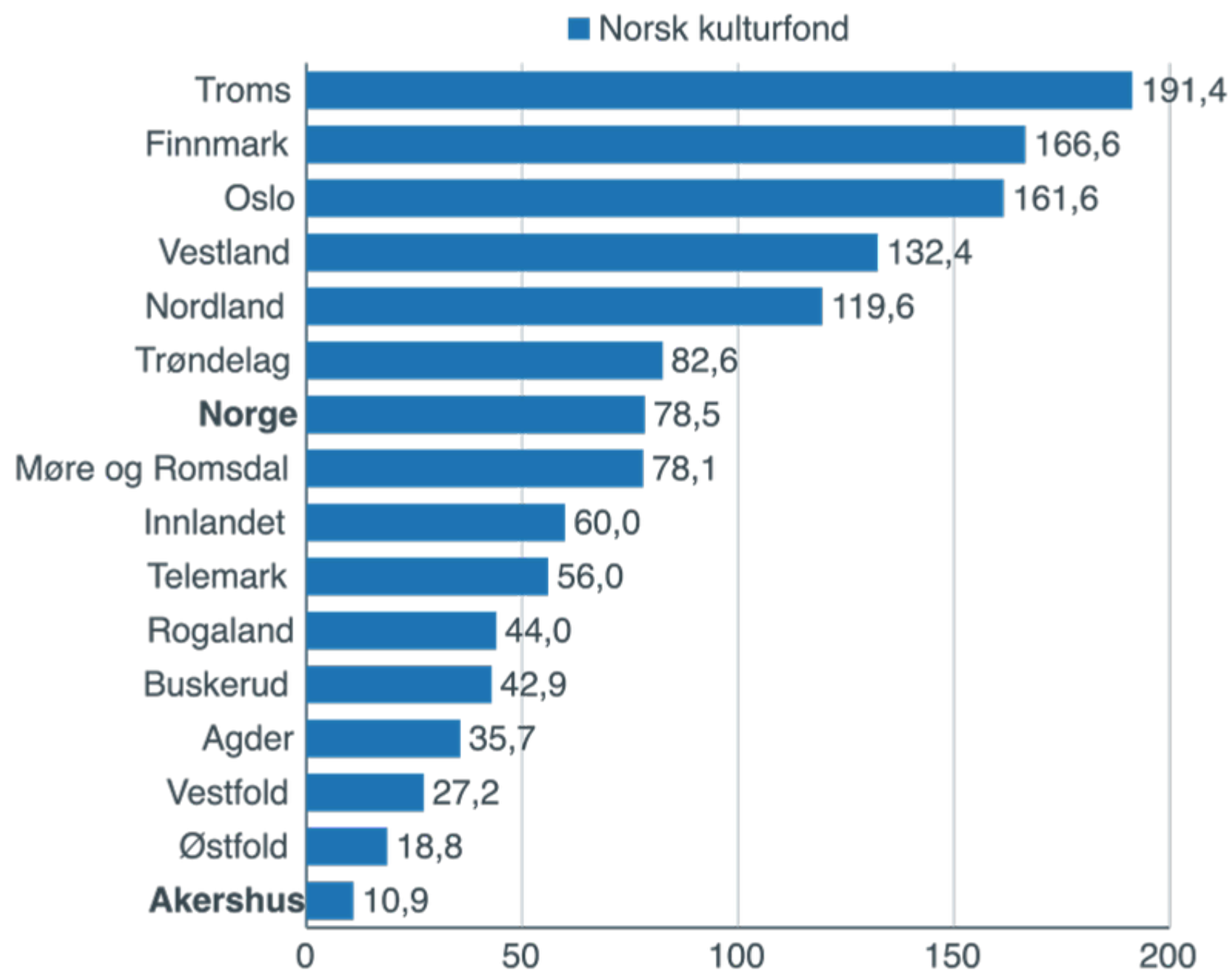
Akershus har over 729 000 innbyggere og er landets største fylke, men ligger likevel suverent nederst i statlig kulturstøtte per innbygger. I 2024 mottok Akershus kun 11 kroner per innbygger fra Norsk kulturfond. Til sammenligning mottok Vestland 132 kroner per innbygger samme år. Tallene er fra Norsk kulturindeks. Akershus har også flere profesjonelle kulturinstitusjoner med finansiering over statsbudsjettet, som Henie Onstad Kunstsenter, Unge Viken Teater og Bærum Kulturhus / Dans Sørøst-Norge. Også her ligger bevilgningene etter nivået i andre regioner.

Over tid har Akershus fått en stadig mindre andel av tildelingene fra Norsk kulturfond. Samtidig har både kulturaktiviteten, befolkningen og antallet profesjonelle kulturinstitusjoner i fylket vokst betydelig det siste tiåret. De statlige midlene har ikke fulgt denne utviklingen.

Fordelingsmodellen i kulturlivet treffer særlig dårlig for kommuner som ligger tett på hovedstaden, men som ikke er en del av Oslo. Statlige kulturmidler kanaliseres i hovedsak til nasjonale institusjoner og til distriktskommuner gjennom regionale ordninger. Akershus faller mellom disse to kategoriene – et kulturøkonomisk ingenmannsland der behovene er store, men hvor dagens modell ikke fanger opp realitetene i et av landets mest folkerike og kulturaktive fylker.

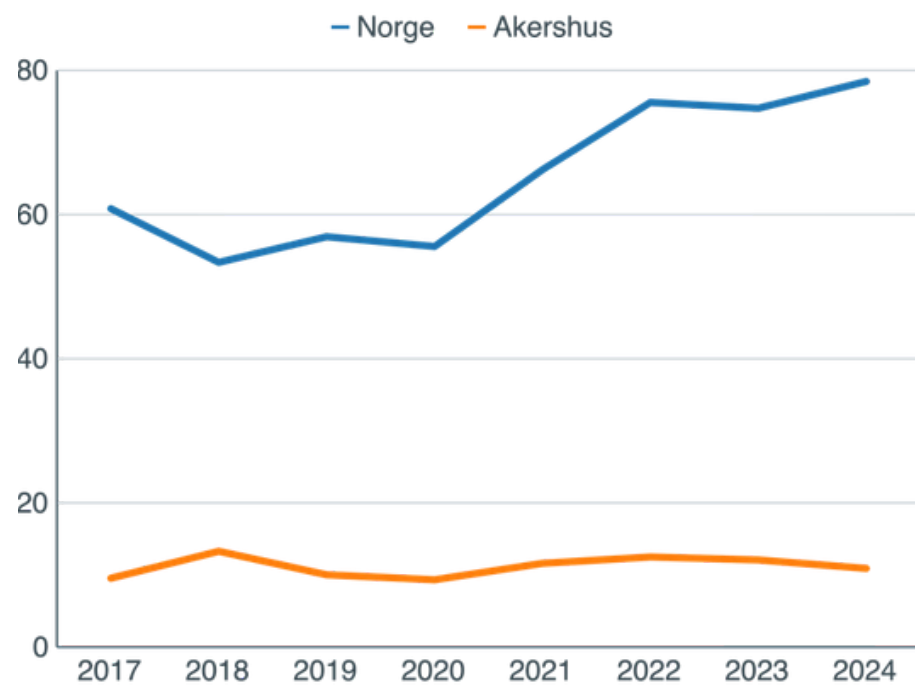
Aktører i Bærum fikk 870 tusen kroner fra Norsk Kulturfond i 2024. Dette tilsvarer 7 kroner per innbygger, 92 % under landsgjennomsnittet og klart lavest av sammenligningskommunene.

Tildelinger fra Norsk Kulturfond kr. pr innbygger

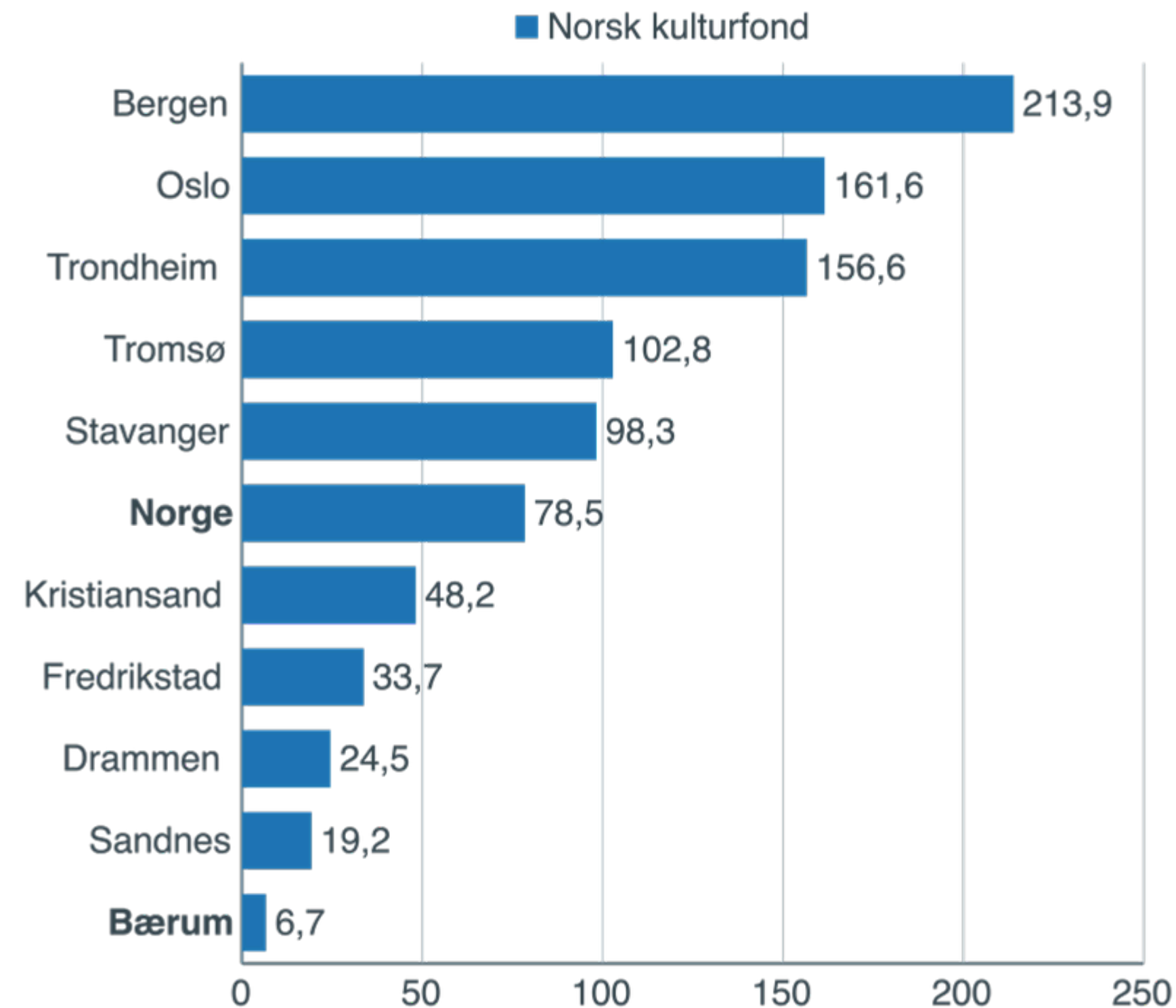

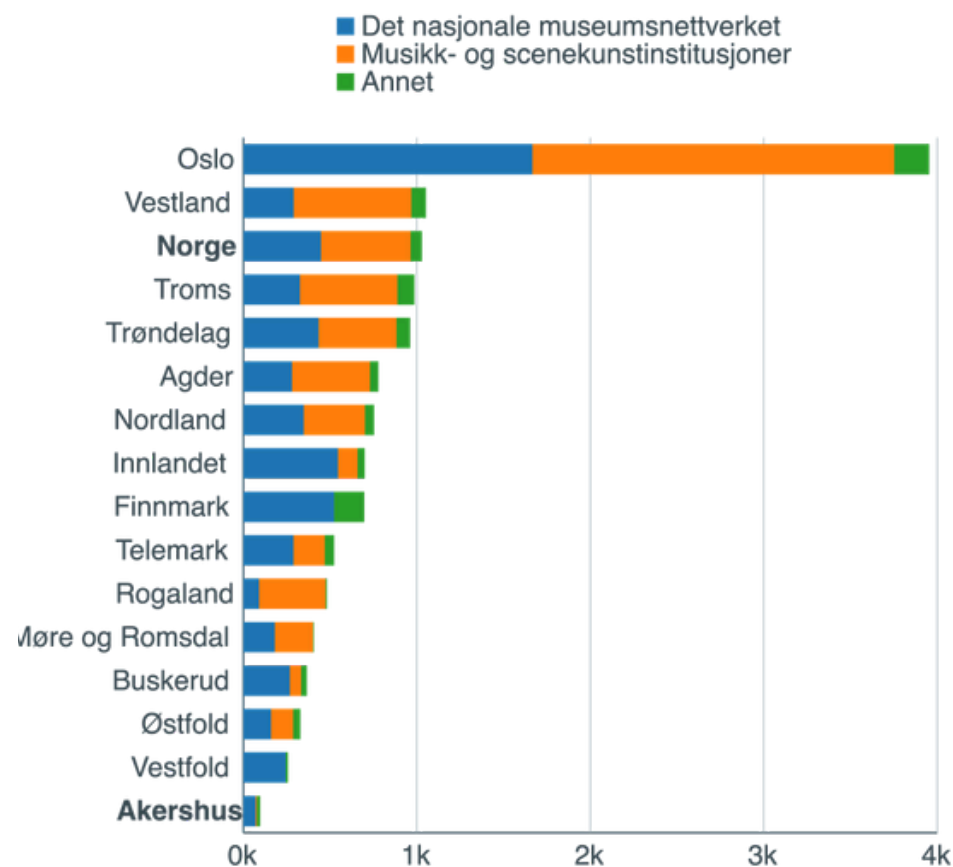
Tildelinger fra utvalgte ordninger 2016-2024. Kroner per innbygger.

Tildelinger fra utvalgte ordninger til aktører i Bærum, Norge og utvalgte kommuner. Kroner per innbygger.

Tildelinger fra utvalgte ordninger 2016-2024. Kroner per innbygger.

Satsninger og innsatsområder

Denne delen utdyper Bærum Kulturråds viktigste prioriterte satsinger og innsatsområder, basert på identifiserte behov og et samlet utfordringsbilde i kulturfeltet. Her løfter vi fram hvor innsatsen må styrkes for å sikre et mangfoldig, tilgjengelig og bærekraftig kulturliv i hele kommunen, og danner en oversikt over retningen vi arbeider i – og hvilke strukturelle grep som må til for å styrke kultursektoren lokalt.

Kulturlokaler

For at kulturfeltet skal kunne utøve og videreutvikle sine aktiviteter, er det avgjørende å ha tilgang til lokaler som er egnet til formålet. En kartlegging fra Norsk musikkråd viser at fire av fem lokaler som brukes til kultur ikke er egnet (10). Dette bekreftes av akustikkmålinger i over 40 lokaler i Bærum de siste årene – skoler, kirker og andre funksjonsbygg.

En kartlegging fra Norsk musikkråd viser at fire av fem lokaler som brukes til kultur ikke er egnet.

De fleste kulturaktiviteter foregår i lokaler som ikke er bygget for kulturformål, men i flerbruksbygg som skoler, samfunnshus og seniorsentre. Disse bygges sjelden med dedikerte særlokaler for kulturbruk, og i stedet forsøker man å tilrettelegge for flerbruk av rom som kantiner, møterom og forsamlingslokaler. Kulturens behov blir ofte nedprioritert i prosjekteringen, noe som resulterer i lokaler som i praksis ikke fungerer for kulturaktører.

Gode kulturlokaler kan integreres i flerbruksbygg, men det krever tydelige prioriteringer og solid fagkompetanse om kulturens behov allerede i planleggingsfasen.

Å utøve kulturaktivitet i lokaler som ikke er egnet kan gi flere uønskede helsemessige konsekvenser, som migrene, belastningsskader og hørselstap. I tillegg svekkes kvaliteten på øving og produksjon, og uegnede lokaler kan gjøre det vanskeligere å rekruttere og beholde utøvere. Selv om kulturaktivitet har betydelige positive helseeffekter, er det viktig å være bevisst risikoen ved dårlig tilpassede lokaler og sikre nødvendige forebyggende tiltak.

Behovet for flere og bedre kulturlokaler – både til øving og framføring – er stort, noe som er tydelig dokumentert i Bærum kommunes “Arenaplan for musikk, dans og teater 2025–2035” (11). Etterspørselen etter kulturarenaer overstiger kapasiteten. Dette kommer særlig til uttrykk gjennom den høye etterspørselen etter scenene som administreres av Bærum Kulturhus,.

Kulturarenaer omfatter både utendørs arrangementsinfrastruktur og innendørs lokaler for øving, møter og lagring. I tillegg til at det generelt er for få egnede rom for kunst- og kulturaktivitet, er mange av dagens lokaler lite tilpasset formålet (12). Ulike kunst- og kulturuttrykk stiller ulike krav til romkvalitet og teknisk infrastruktur, og det finnes nasjonale og internasjonale standarder som beskriver hva som er nødvendig for forsvarlig bruk. Disse må ligge til grunn ved utvikling, oppgradering og bruk av kulturarenaer. Like viktig er det at lokalene er universelt utformet, slik at alle har reell og lik tilgang til kulturaktivitet – både som utøvere og publikum.

Behovet for flere og bedre kulturlokaler – både til øving og framføring – er stort, noe som er tydelig dokumentert i Bærum kommunes “Arenaplan for musikk, dans og teater 2025–2035”.

På Fornebu pågår et av Europas største byutviklingsprosjekter, og behovet for flere lokaler til kultur vil øke i takt med befolkningsveksten og utviklingen av nye nabolag. Nå som både flerbrukshuset og Tårnkvartalet ungdomsskole er lagt på is, må kommunen se på en helhetlig løsning for kulturlokaler på Fornebu. Bærum kommune har et betydelig ansvar for å sikre at kulturens behov ivaretas og at det planlegges for framtidens aktivitet.

Bærum Kulturråd mener at Flytårnet har et stort og uforløst potensial som et kulturelt tyngdepunkt på Fornebu – et sted som kan romme både øving, produksjon, formidling og møteplasser. Et slikt tilbud vil svare på dagens behov og samtidig møte den veksten vi vet kommer i årene fremover.

Hvorfor egnede kulturlokaler:

- Kulturlivets viktigste rammebetingelse for å fremme aktivitet.
- For å lykkes med å rekruttere og beholde deltakere samt øke mangfoldet i kulturlivet trengs egnede og tilgjengelige kulturlokaler.
- Egnede kulturlokaler for øving og framføring bidrar til gode øvelser og kulturopplevelser.
- Egnede kulturlokaler er viktig for helse, miljø og sikkerhet for både utøvere, instruktører og publikum.

Skolen som kulturarena

Skolebygg er særdeles viktige kulturarenaer i Bærum. De brukes av frivilligheten, kulturskolen og profesjonelle aktører, og kommunen har i «Konsept for bærumsskolen 2018–28» (13) slått fast at skoleanlegg skal være samlingspunkt for nærmiljøet, ivareta kulturens behov og være tilrettelagt som kulturarena utenfor skoletiden. Omtrent halvparten av Bærum Kulturråds medlemsorganisasjoner øver i dag på skoler, og skolene brukes også som framføringsscener.

Skolene er dermed en stor ressurs i kommunens arenapolitikk, men byggene er sjeldent godt tilrettelagt for kulturaktivitet. Når det bygges eller rehabiliteres skoler, må kommunen sikre at lokalene blir egnet for kulturbruk – både når det gjelder romkvalitet, akustikk, tilgjengelighet og teknisk infrastruktur.

Skolene er dermed en stor ressurs i kommunens arenapolitikk, men byggene er ikke alltid godt tilrettelagt for kulturaktivitet.

Det frivillige kulturlivet er særlig avhengig av god tilgang på hensiktsmessig lagerplass. En kartlegging Bærum Kulturråd gjennomførte i 2024 viser at av 15 korps som øver på skoler, var det kun ett som hadde lager som oppfyller anbefalingene for størrelse og nærhet til øvingslokalet. Skolene er i utgangspunktet ikke bygd for å tilby lager til kulturfrivilligheten, og dette gjelder også flere av de nyeste skolebyggene.

I tillegg opplever kulturaktører en rekke praktiske utfordringer knyttet til bruk av skolene: begrenset tilgang i helger og ferier, soneinndeling av byggene, lite fleksible bookingløsninger og kompliserte adgangssystemer. Samlet gjør dette det svært krevende for at skolene skal fungere som lokale kulturhus, til tross for at potensialet er stort.

Mangfold, inkludering og barrierer for deltakelse

Vi vet at kultur motvirker utenforskap og polarisering, og bidrar til økt mangfold, inkludering og integrering. De samfunnsøkonomiske kostnadene ved utenforskap og frafall fra skole og fritidsaktiviteter er svært høye, og et rikt og mangfoldig kulturtilbud er en viktig faktor for å forebygge dette. Kultur skaper tilhørighet, mestring og sosiale fellesskap – grunnleggende elementer for et trygt og inkluderende lokalsamfunn (14).

Økt deltakelse og god folkehelse henger tett sammen. Folkehelse handler om den fysiske og psykiske helsen til befolkningen, og frivillige organisasjoner trekkes ofte frem som sentrale samarbeidspartnere i arbeidet med å forebygge ensomhet, styrke psykisk helse og legge til rette for en aktiv og engasjert befolkning. Kulturfeltet spiller en nøkkelrolle i dette arbeidet, både gjennom lavterskeltilbud, møteplasser og aktiviteter som skaper fellesskap på tvers av alder, bakgrunn og livssituasjon.

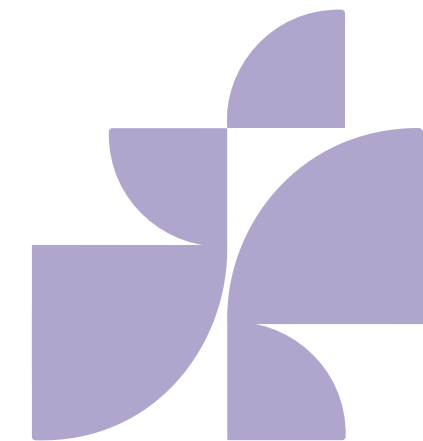
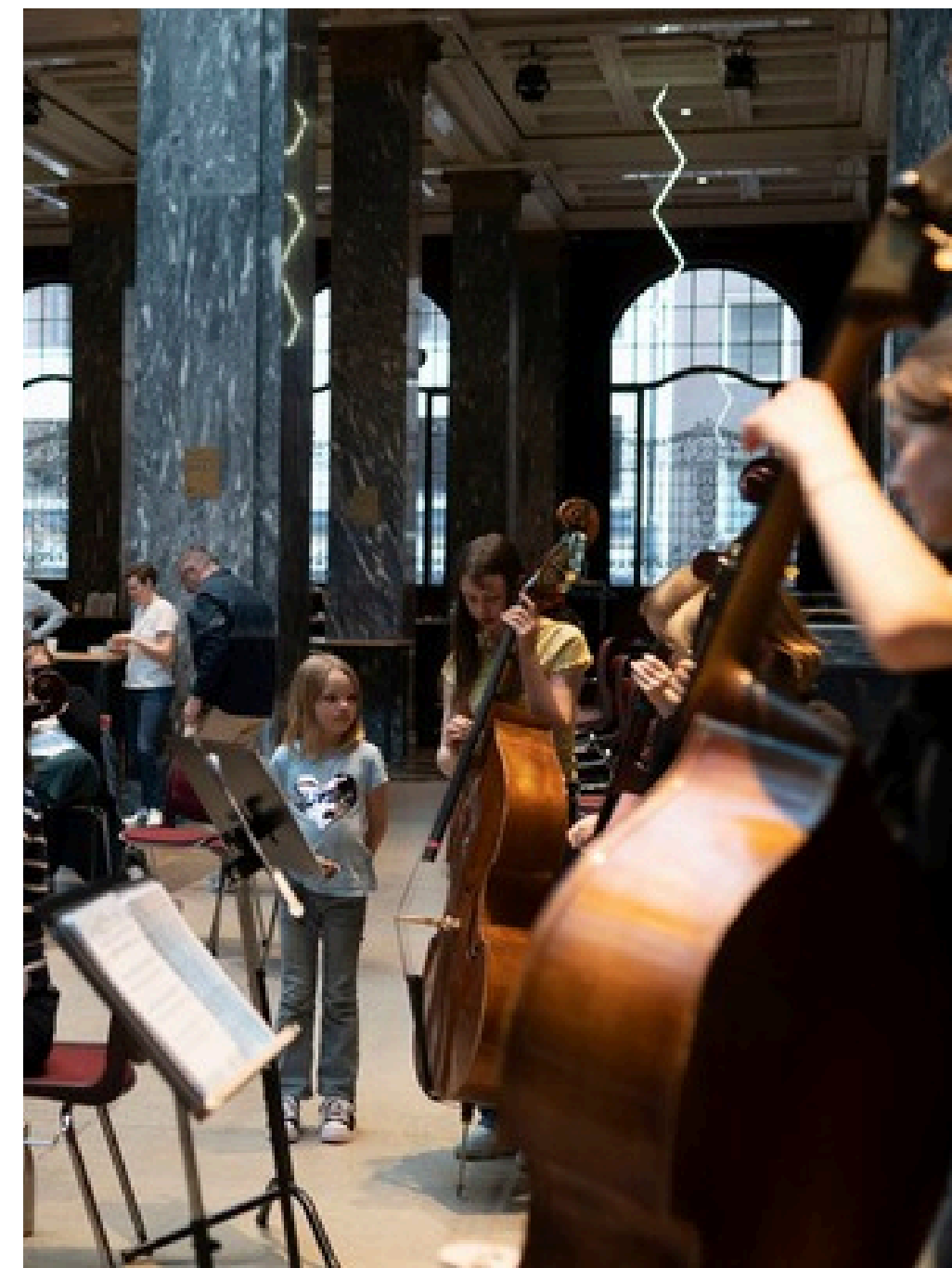

«Regjeringa har eit overordna mål om at alle som ønsker det, skal ha høve til å delta i frivillige organisasjonar og i frivillig arbeid.»

Folkehelsemeldinga 2023 (15)

Det er store forskjeller i levekår mellom grupper og mellom geografiske områder i Bærum, og disse forskjellene er økende (16). Forskning viser at familiens sosioøkonomiske situasjon er en avgjørende faktor for om barn og unge deltar i kultur- og fritidsaktiviteter, og påvirker hvilke aktiviteter de velger (17). I Bærum peker unge selv på kollektivtransporttilbudet og kostnader knyttet til kulturaktiviteter som sentrale barrierer for deltakelse.

For Bærum Kulturråd er det et grunnleggende mål at alle innbyggere skal ha tilgang til gode kulturtilbud, uavhengig av bakgrunn og økonomi. Vi arbeider for økt deltakelse og et mer inkluderende lokalt kulturliv, der kultur kan bidra til å utjevne forskjeller, styrke fellesskap og skape tilhørighet i hele kommunen. Gode kulturtilbud i nærmiljøene der folk bor er avgjørende for økt deltakelse, sterkere stedsidentitet og mer robuste lokalsamfunn. Dette arbeidet må bygge på kunnskap om hvem som bør nås, og hvilke tiltak som faktisk senker tersklene for deltakelse.

Økonomiske rammevilkår

Tilskuddsrammen til kultur i Bærum har blitt redusert de siste årene. Fra 2022 til 2026 er tilskudd til kulturformål kuttet med 7 %, samtidig som antall søkere har økt med 57 % og den totale søknadssummen har økt med 28 %. Denne utviklingen innebærer at flere aktører konkurrerer om stadig færre midler.

Kutt i tilskudd til kultur får direkte konsekvenser: færre konserter, forestillinger og produksjoner, mindre aktivitet i frivilligheten og dårligere tilgang til kulturopplevelser for innbyggerne. Det svekker rekruttering, deltakelse, bredde og mangfold i kulturlivet, og det påvirker også arbeidet med inkludering og integrering.

Fra 2022 til 2026 er tilskudd til kulturformål kuttet med 7 %, samtidig som antall søkere har økt med 57 % og den totale søknadssummen har økt med 28 %.

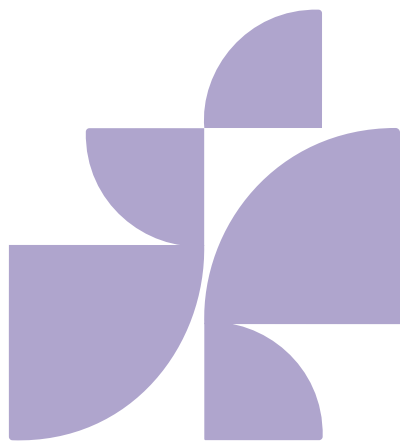
For å sikre at alle har reell tilgang til kunst og kultur, må det finnes relevante tilbud for hele befolkningen – også voksne. Det frivillige kulturlivet peker på behovet for tilskuddsordninger som omfatter organisasjoner og aktiviteter for voksne, ettersom mange nasjonale og regionale ordninger primært retter seg mot barn og unge. Samtidig vet vi at foreldres deltakelse i kulturlivet øker sannsynligheten for at barn introduseres for kunst og kultur. Deltakelse gjennom hele livet styrker også grunnlaget for en aktiv og meningsfull seniortilværelse.

Det er behov for å forenkle søknadsprosessene og etablere ordninger med flerårige tildelinger. Dette vil redusere tidsbruk på søknader og rapportering, gi kulturaktørene større forutsigbarhet og frigjøre ressurser til aktivitet.

Behovene samsvarer med føringene i regjeringens kulturfrivillighetsstrategi 2023–2025 (18), som understreker at frivilligheten skal bruke mest mulig tid på innhold og minst mulig på administrasjon.

Leiekostnadene i kommunens framføringssaler, særlig i Bærum Kulturhus og Sandvika Teater, har økt betydelig de siste årene. Høyere billett- og seteavgifter, leiepriser og teknikerutgifter gjør det krevende for mange lokale aktører å arrangere konserter og forestillinger uten større økonomisk risiko. For flere er det i praksis vanskelig å gå i null, selv med god publikumsoppslutning.

Dette kan føre til at færre lokale kulturaktører har mulighet til å bruke kulturhusets scener. I en kommune med få alternative framføringsarenaer betyr dette at viktige deler av det lokale kulturlivet får mindre plass, og at publikum får et smalere tilbud. Over tid kan dette svekke både rekruttering, aktivitet og mangfold i kulturlivet.

Bærekraft

For Bærum Kulturråd bygger bærekraft på forståelsen av sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold, med FNs bærekraftsmål som grunnlag for våre mål og ambisjoner. En bærekraftig utvikling er viktig for å bryte ned barrierer for deltakelse og for å øke mangfoldet i det lokale kulturlivet.

Bærum Kulturråd skal arbeide for å sette miljø og klima på dagsordenen, tilby kompetanse og legge til rette for erfaringsutveksling og deling av beste praksis.

Målet er at det lokale kulturfeltet skal redusere sitt klimaavtrykk og utvikle bærekraftige driftsformer som reduserer presset på naturressursene.

I samarbeid med kommunen vil vi bidra til å styrke delingskultur, sambruk og gjenbruk i kultursektoren. Et godt eksempel er Teaterhuset på Emma Hjort, som legger til rette for sambruk av lokaler og utstyr og utlån av rekvisitter. Teaterhuset viser også hvordan kultursektoren kan ta i bruk eksisterende bygg til nye formål på en bærekraftig måte.

Å legge til rette for gode lokale kulturtilbud i nærmiljøene der folk bor, vil samtidig bidra til å redusere transportbehov og gjøre kultur mer tilgjengelig for flere.

Samarbeid mellom kulturfrivilligheten og kulturnæringen

Den kulturelle og kreative næringen står for en betydelig del av kunst- og kulturtilbudet i Bærum. Næringen er mangfoldig og består av alt fra enkeltpersonforetak og små produksjonsmiljøer til større institusjoner og profesjonelle aktører. Noen arbeider kommersielt, mens andre drives ideelt eller i kombinasjon. Samlet utgjør disse aktørene et viktig økosystem som bidrar til kunstnerisk utvikling, arbeidsplasser, lokal verdiskaping og et rikt kulturtilbud for innbyggerne.

Det frivillige og det profesjonelle kulturlivet lever i et tett samspill, og er ofte gjensidig avhengige av hverandre. I en tid med en anstrengt kommuneøkonomi er det ekstra viktig å bygge opp under dette samspillet, finne nye løsninger og former for samarbeid.

Det frivillige og det profesjonelle kulturlivet lever i et tett samspill, og er ofte gjensidig avhengige av hverandre.

Det frivillige og det profesjonelle kulturlivet lever i et tett og gjensidig forsterkende samspill. Frivilligheten skaper bredde, rekruttering og lokalt engasjement, mens de profesjonelle miljøene bidrar med kompetanse, kvalitet og faglig utvikling.

De fleste kulturprosjekter er avhengig av denne kombinasjonen for å lykkes. I en tid med anstrengt kommuneøkonomi er det derfor særlig viktig å styrke dette samspillet og legge til rette for nye samarbeidsformer, dele ressurser og skape mer effektive måter å jobbe på.

Tilskuddsordningen Regionalt kulturfond i Akershus er et viktig virkemiddel i denne sammenhengen. Ordningen skal bidra til gode lokalsamfunn og et åpent, inkluderende og mangfoldig kulturliv i hele fylket. En av målsettingene er å styrke samspillet mellom profesjonelt og frivillig kulturliv, og å støtte prosjekter som bygger broer mellom ulike aktører. Dette er svært relevant for Bærum, hvor mange kulturaktører allerede samarbeider på tvers av sjangre, organisasjonsformer og profesjonsnivå.

For å videreutvikle dette økosystemet er det viktig at kommunen, frivilligheten og den profesjonelle kultursektoren sammen utforsker nye modeller for samarbeid, deling av kompetanse og felles bruk av ressurser. Dette vil bidra til et mer robust og bærekraftig kulturliv som kan møte både økonomiske utfordringer og økte forventninger fra publikum og lokalsamfunn.

Kilder

1. Strategi for Bærum Kulturråd 2025-2028
2. Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova)
3. Samarbeidsavtale mellom Bærum kommune og Bærum Kulturråd
4. KS - Kulturfeltets plass i samfunnsutviklingen
5. HUNT - Helseundersøkelsen i Trøndelag
6. FNs bærekraftsmål
7. Bærum kommune - Handlingsdel, budsjett og økonomiplan
8. Norsk kulturindeks
9. Statistisk sentralbyrå - KOSTRA-tall for kultur
10. Det blir ikke et øvingsrom bare fordi det er et rom å øve i - Norsk musikkråd
11. Arenaplan for musikk, dans og teater 2025-2035- Bærum kommune
12. Temaplan kultur - Bærum kommune
13. Konsept for bærumsskolen 2018-28
14. Alle inkludert!
15. Folkehelsemeldinga 2023
16. Bærum folkehelseoversikt 2023-2027
17. Meld. St. 18 Oppleve, skape, dele (2020-2021)
18. Rom for deltakelse - regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023-2025)

